

Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse, riigihangete seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadus

§ 1. Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse muutmine

Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 täiendatakse punktiga 14¹ järgmises sõnastuses:

”14¹) administratiivala – piiratud taseme riigisaladuse või salastatud välisteabe ja seda sisaldava salastatud teabekandja töötlemiseks lubatav ala;”;

2) paragrahvi 3 punkt 15 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”15) töötlev üksus – riigisaladust või salastatud välisteavet töötlev asutus, põhiseaduslik institutsioon, Kaitseliit või töötlemisluba omav juriidiline või füüsiline isik.”;

3) paragrahvi 11 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

”(2¹) Käesoleva seaduse § 7 punktis 6¹ nimetatud teabe salastamistaseme ja -tähtaja kehtestab valdkonna eest vastutav minister iga sõjalise otstarbega asja puhul eraldi, lähtudes käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusest.”;

4) paragrahvi 19 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”§ 19. Riigisaladusele juurdepääsu õigust omava ja omanud füüsilise isiku kohustused”;

5) paragrahvi 19 lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”Riigisaladusele juurdepääsu õigust omav füüsiline isik on kohustatud.”;

6) paragrahvi 19 lõike 1 punktist 3 jäetakse välja sõnad ”või töötlemisluba”;

7) paragrahvi 19 lõike 1 punkti 6 täiendatakse pärast sõna ”kolmekuulisel” sõnadega ”töö- või teenistusülesande välisel”;

8) paragrahvi 19 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Juurdepääsuõigust omav füüsiline isik on kohustatud teatama kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis selle töötleva üksuse, kellega teenistus- või muust lepingulisest suhtest tulenevalt on isikul juurdepääsuõigus, riigisaladuse kaitset korraldavale isikule töö- või teenistusülesande välisest kavandatavast viibimisest välisriigis, mille kohta kehtib teatamiskohustus, hiljemalt viis tööpäeva enne kavandatava välisreisi algust. Ettenägematust viibimisest välisriigis, mille kohta kehtib teatamiskohustus, teatab isik riigisaladuse kaitset korraldavale isikule viivitamata. Teates märgitakse isiku nimi, sidevahendite andmed, välisriik ning selles viibimise aeg ja põhjus. Käesolevas lõikes sätestatud ei kohaldata käesoleva seaduse § 27 lõikes 1 nimetatud isikute suhtes.”;

9) paragrahvi 19 lõiked 4 ja 5 tunnistatakse kehtetuks;

10) paragrahvi 19 lõikes 7 asendatakse tekstiosa ”ning lõigetes 2 ja 4” tekstiosaga ”ja lõikes 2”;

11) paragrahvi 19 täiendatakse lõigetega 8 ja 9 järgmises sõnastuses:

”(8) Juurdepääsuõiguse lõppemisel tagastab juurdepääsuõigust omanud füüsiline isik talle riigisaladust edastanud töötlevale üksusele kõik tema valduses olevad salastatud teabekandjad. Teabekandjad, mis sisaldavad juurdepääsuõigust omanud isiku loodud riigisaladust, antakse üle töötlevale üksusele, kelle jaoks teavet loodi, muul juhul Kaitsepolitseiametile.

(9) Riigisaladusele juurdepääsu õigust omanud füüsiline isik on kohustatud pärast juurdepääsuõiguse lõppemist hoidma saladuses talle teatavaks saanud riigisaladust.”;

12) paragrahvi 20 täiendatakse lõigetega 9–11 järgmises sõnastuses:

”(9) A-kategooria töötlemisloa kehtivuse lõppemise või tühisuse tuvastamise korral peab töötlemisluba omanud töötlev üksus tagastama talle riigisaladust edastanud töötlevale üksusele kõik tema valduses olevad salastatud teabekandjad. Teabekandjad, mis sisaldavad töötlemisluba omanud töötleva üksuse loodud riigisaladust, antakse üle sellele töötlevale üksusele, kelle jaoks teavet loodi, muul juhul Kaitsepolitseiametile.

(10) Töötleva üksuse, kellega teenistus- või muust lepingulisest suhtest tulenevalt on isikul juurdepääsuõigus, riigisaladuse kaitset korraldav isik või julgeolekuasutuse ametnik selgitab põhjendamatu viivitusega juurdepääsuõigust omavale isikule välisriiki, mille kohta kehtib teatamiskohustus, reisimisega seotud ohtu tema turvalisusele või riigi julgeolekule ja annab soovitusi seoses sellisesse välisriiki reisimisega.

(11) B-kategooria töötlemisluba omav töötlev üksus täidab üksnes käesoleva paragrahvi lõigetes 2, 3, 6 ja 10 sätestatud kohustusi.”;

13) paragrahvi 26 lõiget 4 täiendatakse pärast sõna ”olevale” sõnaga ”füüsilisele”;

14) paragrahvi 26 lõiked 6 ja 7 tunnistatakse kehtetuks;

15) paragrahvi 27 lõiget 5 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

”4) käesoleva lõike punktides 1–3 nimetatata juhtudel Kaitsepolitseiamet.”;

16) paragrahvi 31 lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”Juurdepääsuloa saamiseks või selle kehtivuse pikendamiseks esitab füüsiline isik tema suhtes julgeolekukontrolli teostamiseks pädevale asutusele juurdepääsuloa saamist või pikendamist toetava töötleva üksuse (edaspidi *juurdepääsuloa toetaja*) kaudu või vastavas elektroonilises keskkonnas taotluse, millele lisatakse järgmised dokumendid:”;

17) paragrahvi 32 lõike 1 punkt 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”10) kelle varasem juurdepääsuluba on kehtetuks tunnistatud käesoleva seaduse või selle alusel antud õigusakti sätete rikkumise tõttu, kui juurdepääsuloa kehtetuks tunnistamisest on möödunud vähem kui viis aastat.”;

18) paragrahvi 32 lõike 2 punkt 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”9) kes tarvitab narkootilisi aineid või kellel on või on olnud diagnoositud narkootilise või psühhotroopse aine või alkoholi tarvitamise häire või hasartmängusõltuvus;”;

19) paragrahvi 32 lõike 2 punktis 18 asendatakse tekstiosa ”§ 19 lõike 5” tekstiosaga ”§ 20 lõike 10”;

20) seaduse 2. peatüki 3. jao 3. jaotise 1. alljaotist täiendatakse §-dega 34¹ ja 34² järgmises sõnastuses:

”§ 34¹. Riigisaladuse töötlemise lubatavus

(1) Riigisaladust ja seda sisaldavaid salastatud teabekandjaid võib töödelda riigiasutuse, Kaitseliidu, Eesti Panga, välisriigi riigiasutuse, rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsiooni valduses oleval või A-kategooria töötlemisluba omava või

samalaadset välisriigi antud töötlemisõigust omava isiku valduses oleva kinnis- või vallasasjal, kui käesolevas seaduses või selle alusel antud õigusaktis ei ole sätestatud teisiti.

(2) Riigisaladust tuleb töödelda turvaalal või administratiivalal, kui käesolevas seaduses või selle alusel antud õigusaktis ei ole sätestatud teisiti.

§ 34². Riigisaladuse elektroonilise töötlemise lubatavus

(1) Riigisaladust võib elektrooniliselt töödelda töötlussüsteemis, millele Välisluureamet on andnud vastavussertifikaadi või ajutise kasutusloa, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhul.

(2) Välisluureamet annab töötlussüsteemile akrediteerimise tulemusena vastavussertifikaadi, kui töötlussüsteem vastab elektroonilise teabeturbe nõuetele. Vastavussertifikaadis määratakse kindlaks töötlussüsteemis töödelda lubatud riigisaladuse tase ja vastavussertifikaadi kehtivuse tähtaeg.

(3) Välisluureamet annab töötlussüsteemile akrediteerimise tulemusena ajutise kasutusloa, kui töötlussüsteem ei vasta kõigile elektroonilise teabeturbe nõuetele, kuid sellest tingitud turvariskid on ajutiselt vastuvõetavad. Ajutises kasutusloas määratakse kindlaks töötlussüsteemis töödelda lubatud riigisaladuse tase, ajutise kasutusloa kehtivuse tähtaeg ning töötlussüsteemi uuesti akrediteerimise kohustus, tingimused ja tähtaeg.

(4) Julgeolekuasutuse töötlussüsteemi, mida kasutatakse riigisaladuse edastamiseks välisriigi politsei- või julgeolekuasutusele, võib kasutada julgeolekuasutuse juhi otsuse alusel, kus määratakse töötlussüsteemis töödelda lubatud riigisaladuse tase, töötlussüsteemi kasutamise tähtaeg ning käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud elektroonilise teabeturbe nõuete täitmise ja kontrollimise eest vastutavad struktuuriüksused.

(5) Töötlussüsteemi vastavussertifikaadi ja ajutise kasutusloa taotlemise, andmise ning nende kehtivuse pikendamise ja kehtetuks tunnistamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse korras.”;

21) paragrahvi 35 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Riigi sees võib töötlev üksus talle edastatud riigisaladust edastada üksnes kirjaliku nõusoleku alusel. Nõusoleku riigisaladuse edastamiseks annab:

1) teabe loonud asutuse, põhiseadusliku institutsiooni või avalik-õigusliku juriidilise isiku juht või juhtorgan või juhi või juhtorgani volitatud isik;

2) kriminaalmenetlusega seotud riigisaladuse puhul menetlust juhtiv prokurör või kõrgemalseisev prokurör;

3) teabe loonud A-kategooria töötlemisluba omava töötleva üksuse puhul põhiseadusliku institutsiooni, valitsusasutuse või valitsusasutuse hallatava riigiasutuse, kellega sõlmitud lepingu täitmiseks on teave loodud, juht või juhi volitatud isik.”;

22) paragrahvi 35 lõikest 2 jäetakse välja sõnad ”või juurdepääsu- või töötlemisloa toetajat”;

23) paragrahvi 35 lõike 4 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõna ”välisriigile” sõnadega ”välisriigi töötlevale üksusele”;

24) paragrahvi 35 täiendatakse lõikega 5² järgmises sõnastuses:

”(5²) Välisriigile, rahvusvahelisele organisatsioonile või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsioonile võib riigisaladust edastada julgeolekuasutus, kui see on vajalik julgeolekuasutuse ülesannete täitmiseks ja teabe vastuvõtja tagab kaitse edastatava teabe avalikuks tuleku eest.”;

25) seaduse 2. peatüki 3. jao 3. jaotise 2. alljaotise pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”2. alljaotis

Töötlemisloa taotlemine ja andmine, selle kehtivuse pikendamine ja lõppemine”;

26) paragrahv 40 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”§ 40. Töötlemisluba

(1) Kaitsepolitseiamet võib anda töötlemisloa:

- 1) füüsilisele isikule;
- 2) Eesti avalik-õiguslikule juriidilisele isikule;
- 3) Eestis registreeritud eraõiguslikule juriidilisele isikule.

(2) Töötlemisluba kinnitab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku julgeolekukontrolli läbimist. Töötlemisloa kategooria väljendab isiku õigust töödelda riigisaladust ja seda sisaldavaid teabekandjaid enda valduses oleval kinnis- või vallasasjal sõltuvalt töötlemise tingimustest järgmiselt:

- 1) A-kategooria töötlemisluba – töötlemise tingimused on loodud, isikul on õigus töödelda riigisaladust ja seda sisaldavaid teabekandjaid enda valduses oleval kinnis- või vallasasjal;
- 2) B-kategooria töötlemisluba – töötlemise tingimusi ei ole loodud, isikul puudub õigus töödelda riigisaladust ja seda sisaldavaid teabekandjaid enda valduses oleval kinnis- või vallasasjal.
- (3) Töötlemisluba antakse kuni viieks aastaks.

(4) Töötlemisloa taotlemiseks peab juriidiline isik olema:

- 1) loodud vähemalt 18 kuud tagasi, välja arvatud juhul, kui töödeldakse üksnes piiratud taseme riigisaladust;
- 2) majanduslikult aktiivne, välja arvatud juhul, kui töödeldakse üksnes piiratud taseme riigisaladust.

(5) Töötlemisloa saamiseks peab juriidilisel isikul olema:

- 1) määratud riigisaladuse kaitset korraldav isik, kellel on juriidilises isikus töödeldava riigisaladuse kõrgeimale salastatuse tasemele vastav juurdepääsuõigus;
- 2) vähemalt üks juhtorgani liige, kellel on juriidilises isikus töödeldava riigisaladuse kõrgeimale salastatuse tasemele vastav juurdepääsuõigus.

(6) Töötlemisloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.”;

27) paragrahvi 41 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Töötlemisloa saamiseks või kehtivuse pikendamiseks esitab taotleja Kaitsepolitseiametile taotluse, millele lisab järgmised dokumendid:

- 1) taotleja kaaskiri, milles selgitatakse töötlemisloa taotlemise vajadust, taotletavat kategooriat, taotleja tegevusvaldkonda ja millise taseme riigisaladust soovitakse töödelda;
- 2) füüsilisest isikust taotleja puhul isiku riigisaladusele juurdepääsu õigust tõendav dokument või selle ärakiri, välja arvatud juhul, kui juurdepääsuõiguse on andnud Kaitsepolitseiamet;
- 3) töötlemisloa taotleja ja töötlemisloa kehtivusaja pikendaja ankeet;
- 4) juriidilisest isikust taotleja puhul käesoleva seaduse § 27 lõike 10 punktides 2 ja 3 nimetatud dokumendid.”;

28) paragrahvi 41 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(3) Töötlemisloa kehtivuse pikendamiseks esitab taotleja Kaitsepolitseiametile taotluse koos sellele lisatud dokumentidega hiljemalt kuus kuud enne töötlemisloa kehtivusaja lõppemist.”;

29) paragrahvi 42 lõike 1 punktid 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

- ”2) kellel puudub põhjendatud vajadus töödelda riigisaladust või seda sisaldavaid salastatud teabekandjaid enda valduses oleval kinnis- või vallasasjal;
- 3) kelle juurdepääsuõigus või varasem töötlemisluba on kehtetuks tunnistatud käesoleva seaduse või selle alusel antud õigusakti sätete rikkumise tõttu.”;

30) paragrahvi 42 lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Töötlemisluba andmast või selle kehtivust pikendama keeldutakse juriidilisele isikule:

- 1) kes ei vasta käesoleva seaduse § 40 lõigetes 1, 4 ja 5 sätestatud tingimustele;
- 2) kelle tegevus on suunatud Eesti Vabariigi ja tema julgeoleku vastu;

- 3) keda on karistatud selle eest, et ta on tahtlikult toime pannud riigivastase kuriteo või kuriteo inimsuse vastu, sõltumata sellest, kas need karistusandmed on karistusregistrist kustutatud;
 - 4) kellele varem antud töötlemisluba on kehtetuks tunnistatud käesoleva seaduse või selle alusel antud õigusakti sätete rikkumise tõttu, kui töötlemisloa kehtetuks tunnistamisest on möödunud vähem kui viis aastat;
 - 5) kellelt on töötlemisõigus ära võetud;
 - 6) kelle puhul esinevad pankrotimenetluse algatamise eelduseks olevad tingimused või kelle suhtes on algatatud likvideerimismenetlus;
 - 7) kelle puhul tegelikud kasusaajad ei ole tuvastatavad või kes on tegelike kasusaajate kohta esitanud valeandmeid;
 - 8) kelle juhi või juhtorgani liikme puhul esineb käesoleva seaduse § 32 lõike 1 punktides 4–8 nimetatud asjaolu.
- (3) Töötlemisluba andmast või selle kehtivust pikendama võib keelduda juriidilise isiku puhul:
- 1) kellel puudub juurdepääsuvajadus;
 - 2) kelle tegevus on olnud suunatud Eesti Vabariigi ja tema julgeoleku vastu või kes oma tegevusega võib kahjustada Eesti Vabariigi julgeolekuhuve;
 - 3) kes on seotud isiku või ühendusega, mis oma tegevusega eirab avalikku korda või mille tegevus on suunatud Eesti Vabariigi iseseisvuse ja sõltumatuse vägivaldsele muutmisele, territoriaalse terviklikkuse vägivaldsele rikkumisele, vägivaldsele võimuhaaramisele või Eesti põhiseadusliku korra vägivaldsele muutmisele;
 - 4) kes on kriminaalmenetluse osaline kahtlustatava või süüdistatavana;
 - 5) kellel on mitu väärteokaristust ja neid karistusandmeid ei ole karistusregistrist kustutatud;
 - 6) kelle suhtes viiakse läbi väärteomenetlust korruptiivse teo tunnustel või käesoleva seaduse või selle alusel antud õigusakti rikkumise tunnustel;
 - 7) keda on karistatud tahtlikult toimepandud kuriteo eest ja neid karistusandmeid ei ole karistusregistrist kustutatud;
 - 8) keda on karistatud ettevaatamatusest toimepandud riigivastase kuriteo eest, sõltumata sellest, kas need karistusandmed on karistusregistrist kustutatud;
 - 9) kelle seaduslik esindaja on julgeolekukontrolli teostavale asutusele esitatud töötlemisloa taotleja ja töötlemisloa kehtivusaja pikendaja ankeedis või vestlusel tahtlikult varjanud andmeid, esitanud valeteavet või võltsitud andmeid, mis on olulised töötlemisloa andmise otsustamisel;
 - 10) kes ei ole täitnud oma kohustusi riiklike ja kohalike maksude tasumisel;
 - 11) kelle äri- ja kaubandustegevus ei ole vastavuses heade tavade ja kommetega;
 - 12) kes on viimase kolme aasta jooksul rikkunud riigihangete teostamiseks sõlmitud hankelepinguid;
 - 13) kelle osade või aktsiate omajatest vähemalt üks neljandik ei ole tuvastatavad;
 - 14) kelles otsene või kaudne oluline osalus või valitsev mõju väärtpaberituru seaduse tähenduses on füüsilisel või juriidilisel isikul või riigil, kes võib ohustada Eesti Vabariigi julgeolekut;
 - 15) kelle juhi või juhtorgani liikme puhul esineb käesoleva seaduse § 32 lõike 2 punktides 1–3 või 5–8 nimetatud asjaolu;
 - 16) kellel on viimase viie aasta jooksul esinenud raskusi oma rahaliste kohustuste täitmisel;
 - 17) kelle puhul on põhjendatud alus kahtlustada, et ta ei ole oma tegudes ja otsustes iseseisev või võib tegutseda teise riigi huvides;
 - 18) kes on rikkunud käesolevas seaduses või selle alusel antud õigusaktis sätestatud nõudeid;
 - 19) kelle töötlemisluba on käesolevas seaduses või selle alusel antud õigusaktis sätestatud nõuete rikkumise tõttu varem kehtetuks tunnistatud.”;

31) paragrahvi 42 lõiked 4 ja 6 tunnistatakse kehtetuks;

32) paragrahvi 42 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

”(7) Julgeolekukontrolli teostav asutus kontrollib juriidilise isiku julgeolekukontrolli käigus ka tema juhi ja juhtorgani liikme puhul käesoleva seaduse § 32 lõike 1 punktides 4–8 ning lõike 2

punktides 1–3 ja 5–8 nimetatud asjaolude esinemist. Selleks esitab töötlemisloa taotleja juhi ja juhtorgani liikme nõusoleku. Kontrolli tulemusel ei saa isik riigisaladusele juurdepääsu õigust.”;

33) paragrahvi 43 pealkiri ja lõiked 1–3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”§ 43. Töötlemisloa andmine, andmisest keeldumine, kehtivuse pikendamine, pikendamisest keeldumine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Töötlemisloa andmise, andmisest keeldumise, kehtivuse pikendamise, pikendamisest keeldumise ja kehtetuks tunnistamise aluseks on julgeolekukontrolli käigus kogutud teave.

(2) A-kategooria töötlemisluba antakse taotlejale pärast julgeolekukontrolli läbimist:

1) piiratud taseme riigisaladuse töötlemiseks, kui taotleja on kehtestanud administratiivala;

2) konfidentsiaalse või kõrgema taseme riigisaladuse töötlemiseks, kui taotleja loodud turvaala on saanud Kaitsepolitsei ameti kooskõlastuse.

(3) Töötlemisloa andmine, andmisest keeldumine, kehtivuse pikendamine või pikendamisest keeldumine otsustatakse füüsilise isiku puhul kolme kuu jooksul ja juriidilise isiku puhul kuue kuu jooksul arvates dokumentide nõuetekohasest esitamisest.”;

34) paragrahvi 43 lõike 4 sissejuhatavas lauseosas asendatakse tekstiosa ”lõike 3 esimeses lauses” tekstiosaga ”lõikes 3”;

35) paragrahvi 43 lõike 4 punktis 2 asendatakse sõnad ”juriidilisest isikust töötlemisloa taotleja seadusliku esindajaga” sõnadega ”taotleja või tema seadusliku esindajaga”;

36) paragrahvi 43 lõike 4 punktidest 3 ja 4 jäetakse välja sõnad ”juriidilisest isikust töötlemisloa”;

37) paragrahvi 43 lõike 5 punktid 1–3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”1) isikule töötlemisloa andmisest või selle kehtivuse pikendamisest on keeldutud ja taotlusest ei nähtu, et keeldumise aluseks olnud asjaolud on ära langenud;

2) läbi vaatamata jätmist taotleb töötlemisloa taotleja;

3) taotleja või tema seadusliku esindajaga ei ole kuue kuu jooksul arvates dokumentide nõuetekohasest esitamisest olnud võimalik julgeolekukontrolli teostamiseks vestlust läbi viia taotlejast või tema seaduslikust esindajast olenevatel ebaolulistel põhjustel.”;

38) paragrahvi 43 lõiked 6 ja 7 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”(6) Kui käesoleva seaduse § 42 lõikes 3 nimetatud asjaolude kaalumise tulemusel ei ole võimalik taotlejale töötlemisluba anda või selle kehtivust pikendada taotluses märgitud taseme riigisaladuse töötlemiseks, võib töötlemisloa anda madalama taseme riigisaladuse töötlemiseks.

(7) Kaitsepolitsei amet võib käesoleva seaduse § 42 lõikes 3 nimetatud asjaolude kaalumise tulemusel töötlemisloa anda või selle kehtivust pikendada lühemaks tähtajaks, kui on sätestatud § 40 lõikes 3.”;

39) paragrahvi 43 lõike 8 punktid 3–5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”3) füüsilise isiku puhul ees- ja perekonnanimi, isikukood ja A-kategooria töötlemisloa puhul riigisaladuse töötlemise asukoht;

4) juriidilise isiku puhul nimi, registrikood ja A-kategooria töötlemisloa puhul riigisaladuse töötlemise asukoht;

5) töötlemisloa kategooria ja töödelda lubatava riigisaladuse tase.”;

40) paragrahvi 43 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(9) Töötlemisloa andmise või selle kehtivuse pikendamise kohta saadab Kaitsepolitsei amet taotlejale teatise viie tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest.”;

41) paragrahvi 43 lõikest 10 jäetakse välja tekstiosa ”, ja teate vastava otsuse tegemisest töötlemisloa toetajale”;

42) paragrahvi 44 lõiked 2–8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) A-kategooria töötlemisluba tunnistatakse kehtetuks, kui füüsilisel isikul ei ole enam põhjendatud vajadust töödelda riigisaladust või seda sisaldavaid salastatud teabekandjaid enda valduses oleval kinnis- või vallasasjal.

(3) A-kategooria töötlemisloa võib tunnistada kehtetuks, kui töötleva üksuse loodud administratiiv- või turvaala ei vasta käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides riigisaladuse ja seda sisaldavate teabekandjate kaitseks kehtestatud tingimustele.

(4) Töötlemisluba tunnistatakse kehtetuks, kui:

1) füüsilise isiku juurdepääsuõigus on lõppenud;

2) juriidilise isiku puhul esineb käesoleva seaduse § 42 lõikes 2 nimetatud asjaolu.

(5) Töötlemisloa võib tunnistada kehtetuks, kui:

1) juriidilise isiku puhul esineb käesoleva seaduse § 42 lõikes 3 nimetatud asjaolu;

2) juriidiline isik ühineb, jaguneb või kujundatakse ümber.

(6) Töötlemisloa tunnistab kehtetuks Kaitsepolitseiameti peadirektor.

(7) Kaitsepolitseiamet teavitab füüsilise isiku töötlemisloa kehtivuse lõppemisest, kehtetuks tunnistamisest või tühisuse tuvastamisest isikut ennast ja töötlevat üksust, kellega isik on teenistus- või lepingulises suhtes.

(8) Kaitsepolitseiamet teavitab juriidilise isiku töötlemisloa kehtivuse lõppemisest, kehtetuks tunnistamisest või tühisuse tuvastamisest juriidilise isiku juhti või juhtorganit, tema poolt riigisaladuse kaitset korraldama volitatud isikut ja kõiki riigisaladuse töötlemisega seotud juriidilise isiku lepingupartnereid ning riigi julgeoleku volitatud esindajat.”;

43) paragrahv 45 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”§ 45. Töötlemisluba omava juriidilise isiku kohustused

(1) Lisaks käesoleva seaduse §-s 20 sätestatud kohustuste täitmisele on riigisaladuse töötlemisluba omav juriidiline isik kohustatud Kaitsepolitseiametile kohe teatama järgmistest asjaoludest:

1) ühinemisest, jagunemisest või ümberkujundamisest;

2) juhi või juhatuse või nõukogu liikmete muutumisest;

3) tegeliku kasusaaja muutumisest;

4) olulise osaluse omandamisest või muutumisest;

5) juriidilise isiku suhtes algatatud pankroti- või likvideerimismenetlusest;

6) eduka pakkumuse otsusest või osalemisest projektis, mis eeldab riigisaladuse või salastatud välisteabe töötlemist.

(2) Osalemisest projektis, mis eeldab salastatud välisteabe töötlemist või välisriigi töötlevale üksusele riigisaladuse edastamist, teavitab töötlemisluba omav juriidiline isik ka riigi julgeoleku volitatud esindajat.

(3) Kord aastas esitab töötlemisluba omav juriidiline isik Kaitsepolitseiametile ülevaate pakkumuste esitamisest ja kandideerimisest projektidesse, mis eeldavad riigisaladuse või salastatud välisteabe töötlemist.”;

44) paragrahv 46 tunnistatakse kehtetuks;

45) paragrahvi 49 lõike 6 esimeses lauses asendatakse sõnad ”või juurdepääsu- või töötlemisloa toetaja” tekstiosaga ”, juurdepääsuloa toetaja või töötlemisloa taotleja”;

46) paragrahvi 50 lõike 6 teises lauses asendatakse tekstiosa ”§-s 46” tekstiosaga ”§-s 34²”;

47) paragrahvi 50 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(7) Vabariigi Valitsuse poolt käesoleva seaduse § 20 lõike 4, § 27 lõike 13, § 31 lõike 5, § 34² lõike 5, § 36 lõike 3, § 39 lõike 1 ja § 41 lõike 6 alusel kehtestatud määrustes võib kehtestada erisusi salastatud välisteabe kaitsel.”;

48) paragrahvi 53 lõikest 1 jäetakse välja tekstiosa „, § 42 lõikes 6”;

49) paragrahvi 53 lõikes 3 ja § 54 lõikes 2 asendatakse arv ”32 000” arvuga ”100 000”;

50) seadust täiendatakse §-ga 58¹ järgmises sõnastuses:

”§ 58¹. Töötlemislubade kehtivus

(1) Enne 2025. aasta 1. septembrit antud töötlemisluba võrdsustatakse A-kategooria töötlemisloaga.

(2) Enne 2025. aasta 1. septembrit antud töötlemisluba kehtib selle kehtivuse tähtaja lõpuni.”.

§ 2. Riigihangete seaduse muutmine

Riigihangete seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 134 punktis 1 asendatakse sõnad ”kolmanda riigi” sõnadega ”riigi, mis ei ole Euroopa Liidu liikmesriik,”;

2) paragrahvi 170 lõike 1 punktis 1 asendatakse sõnad ”kolmanda riigi” sõnadega ”riigi, mis ei ole Euroopa Liidu liikmesriik,”;

3) paragrahvi 170 lõiget 1 täiendatakse punktiga 8 järgmises sõnastuses:

”8) lepingu esemeks on ainult sõjaliseks otstarbeks mõeldud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 346 kohaldamisalas olevad tooted, asjad või kaitseotstarbeline varustus ja need tooted, asjad või varustus on vajalikud riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitseks.”;

4) paragrahvi 178 lõiget 3¹ täiendatakse pärast sõnu ”salastatud välisteabele juurdepääsu sertifikaadi või” sõnaga ”muud”;

5) paragrahvi 178 lõiked 3²–5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(3²) Riigi julgeoleku volitatud esindaja võib paluda taotleja või pakkuja asukohariigi pädeval ametiasutusel kontrollida hankelepingu täitmiseks kasutatavate tööruumide ja rajatiste, järgitavate tööstus- ja haldusmenetluste, infohaldusmeetodite ning töötajate vastavust turbetasemenõuetele.

(4) Hankija võib anda pakkujale või taotlejale, kellel käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud töötlemisluba, riigisaladusele juurdepääsu luba või juurdepääsuserifikaati salastatud välisteabe kohta veel ei ole, lisaaega sellise loa või sertifikaadi saamiseks, viidates sellele võimalusele ja tähtajale hanketeates.

(5) Hankija kontrollib enne hankelepingu sõlmimist ja pärast pakumuse edukaks tunnistamise otsuse tegemist, kas edukal pakkujal on hankija määratud päeva seisuga olemas vajalik töötlemisluba, riigisaladusele juurdepääsu luba või juurdepääsuserifikaat. Selleks esitab edukas pakkuja enda asukohariigi pädeva ametiasutuse tõendi salastatud teabe töötlemise lubatavuse või pakkuja töötajal riigisaladusele juurdepääsu loa või salastatud välisteabele juurdepääsu sertifikaadi olemasolu kohta. Kui ilmneb, et pakkujal ei ole nimetatud päeval vajalikku luba või sertifikaati, ei sõlmi hankija selle pakkujaga hankelepingut ja teeb uue otsuse tema kvalifitseerimata jätmise kohta.”.

§ 3. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduse 11. peatüki 1. jagu täiendatakse 5. jaotisega järgmises sõnastuses:

”5. jaotis

Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse alusel tehtavad toimingud

§ 269¹. Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse alusel väljastatava töötlemisloa taotluse läbivaatamine

Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse alusel väljastatava töötlemisloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu järgmiselt:

1) töötlemisloa esmakordsel taotlemisel 6000 eurot;

2) töötlemisloa kehtivuse pikendamisel 3000 eurot.”.

§ 4. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2025. aasta 1. septembril.

(2) Käesoleva seaduse § 2 punktid 1–3 jõustuvad üldises korras.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 18. juuni 2025